

rano ujutro 3.III 1968.g. pošao spasavati čamac tuženikov, vrlo je vjerojatno da bi tuženikov čamac mogao biti izgubljen, ili bi pretrpio znatno oštećenje uslijed bure i nevremena koje je još vladalo u noći između 2. i 3.III kao i rano ujutro. Ovakvim svojim postupkom i upornošću tužitelj je kao svjestan pomorac pokazao veliko zalaganje i zaslugu da je brod tuženoga spašen, pa stoga sud smatra da je nagrada u visini od 5% od vrijednosti spašenoga čamca primjerena.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-S1-341/70-2
od 3.IV 1970.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Manjak tereta - Predaja tereta na odredištu od strane broдача - Protest - Činjenicu da je broдарu uložen pismeni protest sud ne može uzeti kao dokazanu na temelju same primaočeve tvrdnje da je takav protest uložen - Ukoliko je broдар samovoljno nakon dolaska broда u luku odredišta robu povjerio špediteru na daljnju otpremu, odgovara i za štetu koja nastane na robu do konačnog odredišta - Broдар za produženje put ne odgovara ako je špeditera izabrao korisnik prijevoza ili broдар na temelju njegovog naloga, a ne može se broдарu prigovoriti krivnja u izboru - Pod ovom pretpostavkom špediter je dužan broдарu uložiti protest za manjak robe - Ako takav protest nije uložen, broдар ima pravo smatrati da mu protest nije uložio primalac

Tužitelj je dao na prijevoz tuženom broдарu svoj kofер iz Montreala u Rijeku. Prema tužiteljevoj tvrdnji on je u Rijeci ustanovio manjak koji je broдарu protestirao i taj manjak utužuje. Prvostepeni sud je povjerovao tužiteljevim navodima i obvezao broдача u smislu tužbenog zahtjeva.

Protiv presude žali se tuženik. Navodi da njemu nikakav protest nije podnesen. Osim toga tvrdi da je roba iz Rijeke putovala u Zagreb i tek da je u Zagrebu ustanovljen manjak za koji on ne može odgovarati.

Drugostepeni sud je uvažio žalbu, ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje iz slijedećih razloga:

Rješavajući o sporu prvostepeni sud je donio svoju presudu na osnovi nedovoljno utvrđenog činjeničnog sta-

nja. Naime tuženi kao vozar odgovoran je tužitelju za svaku štetu koja je tužitelju nastala gubitkom ili oštećenjem robe predane na prijevoz po teretnici u smislu čl.53 ZUIPB. Medjutim tužitelj je dužan dokazati visinu štete, te da je šteta stvarno nastala za vrijeme dok se nalazila u detenciji broдача. Potrebno je da primalac prilikom preuzimanja robe od broдача, u koliko se radi o oštećenjima koja su vidljiva, postavi pismeni protest odmah u smislu čl.71 ZUIPB. Ako se takav protest ne stavi, dok se ne dokaže suprotno smatra se da je broдар predao teret onako kako je naznačen u teretnici, odnosno kako je primljen na prijevoz. Ako oštećenje ili manjak nisu vidljivi, takav pismeni prigovor primalac može staviti tri dana nakon preuzimanja tereta. Ovakav prigovor nije potreban jedino ako su broдар i primalac prilikom iskrcavanja i predaje tereta zajednički pismeno utvrdili da postoji oštećenje ili manjak tereta.

U toku spora sud nije utvrdio niti proveo dokaz o tome da je tužitelj prilikom iskrcanja tereta ovakove radnje izvršio. Ne može se uzeti kao dokaz tvrdnja tužiteljice da je ona u Rijeci prilikom preuzimanja utvrdila nedostatak u toliko prije što iz izjava tužiteljice u toku spora slijedi da je ona u Rijeci dogovorila, barem kako to tvrdi tuženi, otpremiti robu u Zagreb po špediteru od nje ovlaštenom. Iz izjave tužiteljice na zapisniku od 26.XI 1969.g. slijedi da je ona prilikom dospjeća broда "Split" u Rijeku zamolila predstavnike broдача da joj robu upute preko špeditera na njenu adresu u Zagreb, te da je tek kad se vratila iz Rijeke u Zagreb dobila obavijest od agencije tuženoga da su oba kofera oštećena u kojima se nalazila njena roba, i da je jedan od tih kofera otvaran, a drugi prorezan.

Iz ovih navoda stranaka očito je da tužiteljica nije robu preuzela s broда u Rijeci, već nasuprot da je ona ovlastila broдача da njenu robu po odnosnoj teretnici putem špeditera otpremi u Zagreb, što je i učinjeno. Stranke u toku spora iako se obje pozivaju na špeditera nisu imenovale koji je to špediter koji je u ime i za račun tužiteljice preuzeo robu s broда i dalje ju otpremio u Zagreb, a niti se može razabrati koja je od stranaka imenovala špeditera, tj. da li tuženi broдар neposredno ili putem svoje agencije, ili sama tužiteljica. Očito je medjutim da je robu od tuženoga broдача preuzeo špediter, pa je špediter preuzimajući robu od broдача vjerojatno učinio broдарu i odnosni protest. Ako to nije učinjeno, pretpostavka je da je špediter robu preuzeo od broдача u ispravnom stanju, i da je odnosna šteta nastala za vrijeme dok se roba nalazila kod špeditera i na njenom putu od Rijeke do Zagreba. Ove činjenice sud nije utvrdio, pa je stoga činjenično stanje ostalo nedovoljno utvrdjeno u tom pogledu.

Obzirom na izneseno prvostepeni sud će u ponovnom postupku utvrditi:

a) da li je tužiteljica ili tuženi dao nalog špediteru za otpremu robe;

b) koji je špediter izvršio preuzimanje robe od tuženoga u Rijeci, te da li je taj špediter prilikom preuzimanja robe s broda uložio valjan protest, i da li je roba u tom trenutku bila oštećena ili ne. Ako se utvrdi da je špeditera izabrao tuženi brodar, i da taj špediter nije osoba koja je u stanju da pravilno izvrši svoje dužnosti, tada bi eventualno tuženi odgovarao za izbor špeditera i njegove eventualne propuste u toku otpreme robe. Medjutim ako je špeditera izabrala sama tužiteljica, onda za postupak i rad špeditera kao i za izbor nije odgovoran tuženi, osim u koliko se dokaže da je špediter svoje obaveze kao otpremnik i primalac robe s broda uredno izvršio.

Nakon što se utvrde gornje okolnosti i činjenice moći će sud doći i do eventualnih dokaza da li je šteta na robi učinjena za vrijeme prijevoza brodom, ili je ona učinjena kasnije, te da obzirom na to utvrdi i odgovornost tuženoga brodara.

Dokazati o gornjim činjenicama morat će ona stranaka koja odredjene činjenice tvrdi.

Ukoliko bi sud našao da je tuženi odgovoran za nastalu štetu, bit će potrebno da sud nakon toga na adekvatan način utvrdi visinu štete. Naime u smislu odredaba čl.55 ZUIPB naknada štete za gubitak stvari plaća se prema prometnoj vrijednosti druge stvari iste količine i svojstva u luci odredišta na dan kad je brod onamo stigao.

Kako je tužiteljica u tužbi poimenično nabrojila pojedine predmete koji joj manjkaju i njihovu cijenu odredila u dolarima, sud nije mogao po slobodnoj ocjeni uzimati i utvrdjivati visinu štete, napose kad je tuženi visini prigovorio. Naime moguće je svakom predmetu koji je naveden kao manjak utvrditi tržišnu cijenu na dan dolaska broda u luku odredišta tj. u Rijeku, pa je sud na temelju toga mogao utvrditi stvarnu štetu koju bi imao platiti tuženi u koliko je za nju odgovoran.

G.B.